

BIBLIOTECA CENTRALA
A
UNIVERSITAȚII
DIN
BUCUREȘTI

No. 60 774 - 1

Inv. _____ No. _____

S. _____ D. _____ R. _____

1947

4624/32
**ORTOGRAFIA
ROMÂNEASCĂ**

DUPĂ MODIFICĂRILE DIN 1952

**REGULE ȘI EXPLICĂRI
URMATE DE UN GLOSAR**

ORÂNDUITE

DE

GH. ADAMESCU

MEMBRU CORRESPONDENT AL ACADEMIEI ROMÂNE

EDITURA LIBRĂRIEI
SOCEC & Co., S. A.
BUCUREȘTI, 1952

Prețul Lei 15

ORTOGRAFIA ROMÂNEASCĂ

DUPĂ MODIFICĂRILE DIN 1932

—
*REGULE ȘI EXPLICĂRI
URMATE DE UN GLOSAR*

ORÂNDUITE

DE

GH. ADAMESCU.

MEMBRU CORRESPONDENT AL ACADEMIEI ROMÂNE

233794

58715

EDITURA LIBRĂRIEI
SOCEC & Co., S. A.
BUCUREȘTI. 1932

C
150
CONTROL 195

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITARA

BUCURESTI

COTA 60174

RC237102

B.C.U. Bucuresti

C58715

INTRODUCERE

In timpurile vechi, Românii și-au scris limba lor cu literele zise chirilice. Când s'au hotărît să întrebuințeze literele latine, a fost nevoie să se stabilească noi reguli de ortografie. Primele sisteme au fost inspirate după scrierea cu litere latine a altor popoare (Ungurii, Italienii, Germanii). Mai târziu s'a urmărit ca înfățișarea limbii românești scrise să se apropie de limba latină. Se urmărea aplicarea principiului etimologic. Numărul sistemelor era mare și deosebirile dintre ele uncori importante.

Când s'a înființat „Societatea Academică” (devenită „Academia Română”), s'a votat un sistem tot etimologic întrebuințat în publicațiunile ei și în „Dictionariulu limbii romane” din 1870-71.

In 1880-81 s'a schimbat sistemul, adoptându-se un etimologism limitat la limba română, caracterizat prin întrebuințarea mai multor semne pentru un singur sunet. Astfel z se scria: z, s, đ, (zor, rosă, dîcă), ă se scria: ă, ǎ, (cărși, vǎd), î se scria: î, â, ê, u, (rîd, când, avînd, sunt), șt se scria: se și șt (sciu, Bucuresci, ești), oa, se scria ó și oa (sóre, voal), ea se scria ea și é (vedea, séră), la finele tuturor cuvintelor flexibile era era ă mut (cală, făcă, bună, boă, soă). Vocalele i și u când erau semisone aveau deasupra semnul scurtării (căi față de căi, ouă față de oul).

In 1890 s'a renunțat la întrebuințarea lui u mut când este precedat de consoanță; deci s'a scris: cal, fac, bun.

In 1904 s'a făcut o modificare mai importantă, adoptându-se principiul fonetismului temperat prin căteva reguli cari respectă unele cerințe ale gramaticii.

Atunci s'a suprimat deosebirea între vocalele scurte și întregi (i și u) cari s'au scris într'un singur fel; s'a hotărît ca ă să se scrie cu un singur semn, dar pentru î s'au păstrat două: î și â, ba pentru câteva cazuri chiar û; s'a decis a se scrie z cu un singur semn, tot așa grupul șt, diftongii ea și oa; s'a decis a se pune accente pe vocalele a, u, i, e când sunt finale accentuate (erà, umplù, fugì, tăiè).

Această ortografie a ușurat mult scrierea limbii noastre, dar a lăsat o sumă de probleme nerezolvate. Multe observări răslețe s'au făcut asupra ei până în 1925, când cu ocazia primului congres al filologilor (București 1925) s'a propus revizuirea ei. S'a ales o comisiune (Bianu, Densusianu, S. Pușcariu, A. Procopovici, Gh. Adamescu) care avea să prezinte un raport la al doilea congres (Cluj, 1926). Raportul s'a discutat, s'au fixat o serie de concluziuni, aprobate și de al treilea congres (Cernăuți, 1927); apoi s'a decis ca aceste concluziuni să fie prezentate Academiei Române, ceea ce s'a și făcut. Academia a discutat în mai multe sesiuni și în 1932 a votat o serie de reguli cari completează sau desvoltă pe cele din 1904, ținând seamă — în câteva puncte — de dezideratele Congresului filologilor.

Acest vot s'a obținut cu majoritate în ședința dela 25 Mai 1932. Rezultatul s'a înaintat Ministerului de Instrucție, care a hotărît ca această ortografie să fie publicată în „Buletinul“ său special. Prin acest fapt ea devine ortografia oficială.

Dăm aci regulile acestea, orânduite cât mai sistematic și cu câteva explicațiuni cari să înlesnească aplicarea lor, urmate de un glosar.

Gh. Adamescu

Principiile

Ortografia limbii române este, *în genere*, bazată pe principiul fonetismului, căutând să aibă *pentru*, *fiecare sunet un singur semn*, fără să ție seamă dacă sunetul derivă din altul, schimbat din cauze fonetice; ea, însă, nu *redă* în scris toate *nuanțele de pronunțare*, are *litere cari nu se citesc cum și un număr de excepțiuni* la principiile ei fundamentale.

Literele întrebuințate

1. Se întrebuințează pentru scrierea cuvintelor românești, în genere, următoarele 27 de litere:

Vocale: *a, e, i, o, u, ă, â și î* (8).

Consonante: *b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, ș, t, ț, v, x, z* (19).

În mod excepțional se întrebuințează *k, w, qu, ph, th, tz, y*.

[Deciziunea Academiei din 1904 și din 1952].

Scrierea sunetului „a“

2. Litera *a* reprezintă pe *a* curat în rădăcina cuvintelor, în terminarea substantivelor și verbelor, în formele articolelor, dar și pe *a* rezultat din combinația lui cu alt sunet:

În primele trei cazuri se scrie totdeauna *a* simplu:

ață, mare, lapte; ara, oca, luptam, știa (nu știca); buna, sora, sărăcia (nu sărăcica); șase, șapte; jalbă, jale

[Deciziunea din 1904].

3. Când este precedat de *ș*, *j*, se scrie *ea*, dacă corespunde în flexiune cu *e* sau *i*:

înfățișează (înfățișez), aranjează (aranjez), deslușească (deslușesc), îngrijească (îngrijesc), greșeală (greșeli), oblojeală (oblojeli), orășean (orășeni), ieșean (ieșeni), roșeață (roșețe), ieșeam (ieși), grijeam (griji), greșeam (greși).

Excepțiuni:

O serie de cuvinte, de *și* se găsesc în aceleași condițiuni, se scriu totuși cu *a*:

imbrațișam, aranjam, așază (așez), deșartă (deșerte), șa (șele), șade (șed).

[Deciziunea din 1932].

Explicări: Corespondența, de care se vorbește aci, între *e* (sau *i*) și *ea* se găsește în terminarea flexionară sau în sufix

înfățiș-*ez*, — *cază*; desluș-*esc*, desluș-*ească*;
greș-*eli*, greș-*eală*; roș-*ețe*, roș-*eață*;
orăș-*eni*, orăș-*ean*; ieș-*i*, ieș-*eam*.

Pentru *excepțiuni*, se vede că imperfectul verbelor de conj. I pus în față cu infinitivul, cu care e în raport de dependență, nu ne arată aceeași corespondență:

înfățiș-*a*, înfățiș-*am*.

Celelalte, probabil, fac excepție, fiindcă corespondența *ea* — *c* este în rădăcină (sau temă) nu în terminare;

așază (p. așez-*ă*), așez-*a*;
deșart-*ă* (p. deșert-*ă*), deșert-*e*
șad-*c* (p. șad-*e*), șed-*ea*.

Sunetele „ă” și „e”

4. Sunetul *ă* se scrie cu un singur semn, fără să se fie seama de nicio considerație de derivare ori de flexiune.

Deci:

mărunt	tău	împărat (imperiu)
bătut (bate)	său	vărs (verse)
bunătate	supăr (superi)	adevăr (adeveresc)
învăț (înveți)	văd (vede)	

[Deciziunea din 1904].

5. Sunt câteva cazuri în cari uzul caută a înlocui pe *ă* cu *e*. Trebuie să evităm aceasta și să scriem cu *ă*:

a) când este final precedat de *ș* sau *j* la substantive, adjective (terminare a singularului) și verbe (term. a persoanei 3-a):

cenușă, cireașă, ușă, avalanșă, cârjă, coajă, mreață, vrajă, pașă, gureșă, oacheșă, uriașă, îngrașă, îngroașă, îngrășă, înfățișă, (nu ușe, vraje, îngrășe).

b) când este final precedat de *l* în neologisme:

acurateță, fineță, nobleță, politeță.

La cuvintele vechi se poate scrie și cu *e*:

bătrâneță sau bătrânețe, blândeță sau blândețe.

c) când se găsește în sufixul compus: *ărie*, pe care unii îl prefac în *erie*:

berărie, format din *ber-ar-ie* = *berăr* + *ie*, nu dela *bere-rie*; lăptărie, plăcintărie. Prin analogie se aplică aceeași regulă și neologismului: papetărie.

d) în terminarea câtorva cuvinte:

năpastă, soartă, artă.

Dar: origine, nu origină.

[Deciziunea din 1932].

Explicare: Din aceste trei cuvinte, *năpastă* (*năpaste* în limba veche) este slavon: *napastī*. Celelalte sunt latine: *originem*, *sor-tem*, *artem*, deci ar fi mai logic să se scrie toate trei cu *e*; dar uzul a făcut între ele deosebire, pe care a primit-o Academia.

6. Din contra, la câteva verbe de conj. IV cu labială înainte de *e* (a suferi, a acoperi, a descoperi) și cu *r* înaintea caracteristicii *e* tendința de a se înlocui *e* cu *ă*. Aceasta trebuie să se evite.

Deci să se scrie:

eu acoper, descoper, sufer.

Același efect asupra lui *e* are și *r* precedent, la aceleași verbe; să se evite aceasta.

Deci să se scrie:

el suferă, descoperă, acoperă

nu:

suferă, descoperă, acoperă.

[Deciziunea din 1932].

Vocale plenisone și semisone. Vocală mută

7. Afară de *a*, *ă*, *â* (sau *î*) toate celelalte vocale pot fi plenisone (întregi) sau semisone (jumătate, semi-vocale).

Această deosebire nu se arată în scris. Aci este excepție la principiul că fiecare literă are un singur sunet.

Deci *e* arată și pe *e* întreg și pe *e* în diftong; *i* arată și pe *i* întreg și pe *i* în diftong și pe *i* scurt la finele cuvintelor; *o* arată și pe *o* întreg și pe *o* în diftong:

e întreg: negru, merg, neted, neacoperit, stearină, beatitudine,
e în diftong: neam, neagră, deasă, teacă.

i întreg: bine, sări, el sui, bocî, căi, îndoii, voi, diurnă, afli,
codri, miniștri, noștri, turti, haină, cînșă,

i în diftong: cai, căi, suia, haină, 1u îndoi, voi, tu sui, trei,
i scurt la finele cuvintelor după consoanantă: voci, sari, raci, urși, cazii,
i scurt (aproape mut) la fine după vocale: fiii, copiii, viii, codrii
o întreg: voce, socru, aghios, exploatare, tot,
o în diftong: meară, soare, toate, toacă.

Vocala *u* are trei valori deosebite: întreagă, în diftong, mută ca semn gramatical:

u întreg: bun, sun, acru, socru, unde, răul, aur,

u în diftong: umblau, rău, seu, ou,

u mut: roiu, biciu, cuiu, paiu, ochiu, taiu.

[Deciziunea din 1904 și 1932].

U mut se scrie la finele substantivelor și adiectivelor cari altfel s'ar termina în *i*, la indicativul prezent al verbelor cari se găsesc în aceleași condițiuni fonetice:

biciu, dibaciu, taiu, rămâiu, voiu, atribuiu, moiu,

Explicare: În ortografia noastră mai veche se scria *u* (mut) și la finele cuvintelor flexibile terminate în consoanantă (*ursu*), fiindcă el dădea fizionomia veche a cuvintelor și explica forma articulată la substantive și adiective (*ursu*, *ursul*). Mai târziu s'a renunțat la el, păstrându-se numai atunci când înaintea lui este un *i*. În formele verbale, el arată persoana: *cu atribuiu*, *tu atribui*.

Excepții:

a) La numele proprii acest *u* mut nu se scrie:

Andrei, Matei, Mihai,
Vaslui, Covurlui,
Mai (luna)

b) Asemenea la adverbe și interjecții:

apoi, tocmai, hai! vai!

c) Cuvântul *întâiu* se scrie cu *u* când este adiectiv; fără *u* când e adverb:

rândul *întâiu*, premiul *întâiu*, *întâi* să cercetezi și apoi să vorbești, a plecat cel *dintâi*.

d) La perfectul simplu persoana 1-a nu se scrie *u*, de oarece n'are nici o justificare gramaticală:

cu auzii, făcui, venii, lăsa*i*, ascultai.

[Deciziunea din 1932]

Sunetul „e“

8. Sunetul *e* se aude sau ca sunet simplu (*e* ca în verde) sau ca sunet compus (diftongat *ie*, ca în piere).

Pronunțarea diftongată se explică prin transformări fonetice în procesul de formațiune a cuvintelor românești de origine latină sau de alte origini ori prin modificări de sunete produse în flexiune.

Regula academică nu ține seamă de nici o considerație de acest fel și zice că: oridecâteori *e* se pronunță *ie* să se scrie *ie*, fie la începutul, fie la mijlocul, fie la sfârșitul cuvintelor:

Deci se va scrie:

ied, *iederă*, *ieftin*, *ienupăr*, *iepure*, *ierburi*, a *iernă*, a *ieși*, *iesle*; — *fier*, *fierbinte*, *impietri*, *miel*, *miez*, *pedecă*, *piele*, *piept*, *pierde*; — *baie*, *bătaie*, *clăie*, *odaie*, *paie*, *taie*, *văpaie*, *plăieș*, *chie*, *condeie*, *femeie*, *scânteie*, *călcăie*, *tămăie*, *lămăie*, *ploaie*, *nevoie*, *voie*, *voievod*, *cețăiue*, *cui*, *fluier*, *gutuie*, *muier*, *verzuie*.

Excepțiuni:

Se scriu fără *i* (numai cu *e*):

a) Formele pronumelor personale sau posesive și cele ale verbului a fi:

cu, el, ei, ele; — meu;
ești, este, eram, erai,

b) Neologismele:

caet, maestate, tractorie, — alec, camec, epopee, idee, licee, procedee, tranșee, — statue.

c) Cuvintele cu *e* precedat de *ch*, *gh*:

chef, chem, încheg, muclie, bancher, ureche, veche; ghem, gheturi, veghe, înghețată.

d) Formele verbelor de conj. I la prezentul indicativului cu adaosul *-ez* (persoana 1-a sing):

agreez (a agreea), perpetuez (a perpetua)
creez (a crea), statuez (a statua)

e) Formele verbelor de conj. IV. la prezentul indicativului cu adaosul *-esc* (pers. 1-a sing. și a 3-a plurală):

alcătuiesc, măntuiesc, locuiesc, păcătuiesc,
stăruiesc, chinuiesc, rânduiesc

și cele fără adaosul *-esc*:

trebuie, contribue, fâlfâie, sue, sgudue.

9. Verbele de conj. I și IV (cu sau fără adaosul *-ez* și *-esc*) cari au în temă (rădăcina) lor un *i* intră în regula generală și scriu pe *e* cu *ie*:

înapoi	— a înapoia	— înapoiez,
tămâie	— a tămâia	— tămâiez,
temeiu	— a întemeia	— întemeiez,
doi	— a îndoi	— îndoiesc,
traiu	— a trăi	— trăiesc
croi	— a croi	— croiesc

[Deciziunile din 1904 și 1932].

10. O șovăire în pronunțare între *e* și *i* se observă în terminările *-ec*, *-ecă* și *-ic*, *-ică*.

Se cere ca în cuvinte de acestea să se prefere forma cu *e*.

Se va scrie deci:

întunerec, petec, piersec, pântec, purec, împiedec, încalec;
duminecă, mâneacă, piersecă, încalecă.

[Deciziunea din 1932].

Această regulă nu trebuie să se aplice la neologisme și la cele cu sufixul *-atic*, *-etic*, la cari se va păstra totdeauna *i*:

îndemânatic, lunatic, sălbatic, tomnatic, simetric, etic, sintetic, periferic, excentric, gramatică, fizică, simpativ, etc.

Excepțiune: buratec se scrie cu *e*.

[Deciziunea din 1932].

11. Articolul de genitiv-dativ feminin singular are forma *-ei* sau *i*, după cum este terminarea substantivului nearticulat: dacă această terminare este *e*, se pune *ei*; dacă este *i*, se pune *i*.

a)	unei case	—	articulat: casei
	unei mese	—	" mesei
	unei fețe	—	" feței
b)	unei biserici	—	" bisericii
	unei cărți	—	" cărții
	unei lumi	—	" lumii

Substantivele cari au în rădăcină un *i* înainte de terminare ar trebui să aibă trei *i* la forma articulată; pentru a se evita această înșirare, *i* din mijloc se înlocuește cu *e*:
vie — unci vii — viii — viei; — stafie — unei stafii — stafiilor
stafiei; — Academie — unei Academii — Academiei — Academiei.

Substantivele cari au la genitiv-dativ două forme nearticulate vor avea și două forme articulate:

școală — unei școale și unei școli — școalei și școlii
stradă — unci strade și unei străzi — stradei și străzii
sală — " sale " " săli — salci și sălii

[Deciziune din 1904 și 1932].

Diftongii „ea“ și „ia“

12. Se vor scrie cu *ea* nu cu *a* cuvintele următoare, iar derivatele lor cu *e*:

seară, seamănă, însera, semănător, semințe, a semăna.

[Deciziune din 1932].

13. Se vor scrie următoarele cuvinte cu diftongul *ia*, căruia îi corespunde în flexiune și derivare diftongul *ie*:

abia, *biată* (masc. *biet*), *buruiană* (plur. *buruiene*), *desmiardă* (desmierda), *iapă* (plur. *iepe*), *iarnă* (plur. *ierne*), *iartă* (să *ier*te), *iaz* (*ie*zătură), *amiază* (*amieze*), *nuiă* (plur. *nui*ele), *piară* (*pie*re), *piardă* (*pie*rde), *piatră* (*pie*tre), *poiană* (*poi*ene).

Dacă înaintea diftongului este *ch* sau *gh*, îi corespunde *e* simplu:

chiag (a închea), *chiamă* (chemare), *ghiață* (ghețar), *închiagă* (închea), *înghiață* (îngheța), *împărechia* (păreche).

[Deciziunea din 1932].

14. Pronumele, numeralele, adverbele, adverbialele cari se termină în *i* și primesc întăritorul *a* la fine schimbă pe *i* în *e*:

aici — *aicea*, *nimeni* — *nimenea*, *alături* — *alătura*, *alocuri* — *alocura*, *atunci* — *atuncea*, *nicăieri* — *nicăcrea*, *pretutindenii* — *pretutindenea*, *luni* — *lunea*, *marți* — *marțea*, *miercuri* — *miercurea*, *vineri* — *vinerea*.

Insă:

joi — *joia*, *trei* — *a treia*, *cinci* — *a cincia*, *treizeci* — *a treizecia*

[Deciziune din 1932].

15. La imperfectul verbelor de conjugarea IV, diftongul format din caracteristica infinitivului și terminarea persoanei se scrie cu *ea*:

fercam (a *fer*i), *fugeai* (a *fugi*)
năvălea (a *năvăli*), *îmbătrânea* (a *îmbătrâni*).

Dacă înaintea diftongului este o vocală ori grupul *ch*, *gh*, se scrie cu *ia*:

vuia (a *vui*), *sui*au (a *sui*), *trăia* (a *trăi*), *voiai* (a *voi*), *obișnuiam*; (a *obișnui*); — *ochiam* (a *ochi*), *încehiam* (a *învechi*).

Asemenea la imperfectul verbelor de conj. I cari au o vocală ori grupul *ch, gh*, se scrie cu *ia*:

veg^hiam (a veg^hia), împărec^hiam (a împărec^hia), înteme^hiam (a înteme^hia), tămâ^hiam (a tămâ^hia)

[Deciziunea din 1932]

16. Se scrie cu *ea* chiar dacă pronunțarea înclină spre *ia*:

a) pronumele *ea, aceea* (sing. față de plur. *acea*).

b) formele articulate dela neologisme și dela cuvintele terminate în *che, ghe*:

aleea, ideea, statuca, ridichea, vechea, urechea

c) după *ch, gh* la unele cuvinte nearticulate:

lichea, tinichea, teighea și gheată,

d) în sufixul feminin corespunzător cu *esc*:

bătrânească (bătrânesc), cercască (ceresc).

e) în terminarea substantivelor derivate dela verbe de conj. IV al căror infinitiv are consonanță înainte de caracteristica *i*:

ferală (a feri), găteală (a găti), socoteală (a socoti)

[Deciziunea din 1932]

I final

17. Particula *-și*, care are sensul de întărire a ideii din cuvântul la care se adaugă, se scrie totdeauna astfel:

același, aceeași, aceiași, acuși, iarăși, totuși, acestași, cevași, undevași.

Asemenea și la pronumele personal întărit cu *îns*:

însuși, însăși, însași.

[Deciziunea din 1932].

18. Auxiliarul condiționalului *aș* se scrie fără *i*:
aș vedea, *aș* merge.

Interjecția se scrie cu *i*:

Crezi că a venit? *Ași!* Nu e adevărat.
[Deciziunea din 1932].

Sunetele „o” și „u”

19. Se recomandă scrierea cu *u* în cuvintele următoare:

a batjocuri, cuprinde, cutropi, încunjura.
[Deciziunea din 1932].

20. Se pot scrie cu *o* sau cu *u* următoarele cuvinte:

adaog — adaug, adaos — adaus, repaos — repaus.
[Deciziunea din 1932].

21. Următoarele cuvinte se scriu cu *oa* nu cu *uu*:

budoar, culoar, trotoar, toaletă, contoar.
[Deciziunea din 1932].

Sunetul „î”

22. Sunetul *î* se scrie în două feluri:

a) Cu *â* în corpul cuvintelor, fără să se ție seama de schimbările fonetice în derivare ori flexiune:

sânge, cântă, vânzare, sfânt, mormânt, cântând, făcând, mergând, urând (a ura),

b) Cu *î* la începutul cuvintelor și la formele de conjugare ale verbelor de conjugarea IV cu caracteristica *î*:

încă, îmi, îl, îndoit;
a urî, a cobori, a târi, urit, coborit, târit,
urînd, coborînd, târînd.

Excepțiune:

Cuvintele începătoare cu *î*, când se compun, păstrează pe *î* care se află în mijlocul lor:

însemnat — neînsemnat,
împărțit — subîmpărțit
îndemânatic — neîndemânatic

[Deciziunea din 1904].

Excepțiune:

Formele cu *î* ale verbului *a fi* se scriu cu *u*:

sunt, suntem, sunteți.

[Deciziunea din 1932].

Consonantele

25. Consonantele *b, d, m, n, p, r, ș, t, ț, v* se scriu cu un singur semn în toate împrejurările:

b: bun, brâu, bob,
d: dau, aduc, dud,
m: mare, amar, scrum,
n: nimic, prună, anin,
p: pace, păr, apăr, sap,
r: rac, sărac, amar,
ș: șed, așa, caș, știu, miriște, București.
t: tare, satrap, tot,
ț: țipă, ațipesc, moț,
v: vas, avere, jilav.

[Deciziunea din 1904].

Consonantele „c și g“

24. Consonantele *c* și *g* au două sunete deosebite:

a) La sfârșitul cuvintelor și înainte de consonante ori de vocalele *a*, *o*, *u*, *ă*, *â*, sună aspru (*k*, *g*):

fac, crud, cap, coc, cuc, cărți, cârd, fag, larg, gros, gras, gol, gură, găsit, gând.

b) Înainte de vocalele *e* și *i* au sunet moale (*č*, *ğ*):

ce, ceară, cine, face
ger, geam, ginere, curge.

Excepțiuni:

a) Când *c* și *g* înainte de vocala *e* și *i* au sunetul aspru, atunci li se alătură *h*:

chef, chem, chior, închipuire, ghem, ghiață, neghină.

[Deciziunea 1880-81, 1904].

b) Sunetul *č* în câteva cuvinte derivate unde se găsește urmat de *n* se scrie cu *ș*:

pace — păcīnic — pașnic.
obiceiu — obicīnui — obișnui.
veci — vecīnic — veșnic, v șnică.

[Deciziunea din 1932].

25. Cuvintele noi luate din limba latină sau franceză scrise cu *qu*, se scriu românește cu *cv*:

lat. *aquarium* — acvāriu, fr. *consequent* — consecvent
lat. *aquila* — acvilă, lat. *adaequatus* — adecvat
fr. *equestre* — ecvestru, lat. *eloquens* — elocvent
lat. *eloquentia* — elocvență, „ *frequens* — frecvent.
„ *frequentia* — frecvență.

Excepțiuni:

a) Cuvântul *antiquarius*, *antiquaire*, se poate scrie în două feluri:

anticvar

anticar

iar derivatele se scriu deosebit:

interes *anticvaric*, însă: antichitate

b) Cuvintele din fr. *aquarelle*, *équation* se scriu:
acuarelă ecuație

c) Cuvinte cari au în latinește sau franțuzește
gu se scriu cu *gv* sau *gu*:

linguistique — lingvistică sau lingvistică
sanguin — sangvin „ sanguin

[Deciziunea din 1952].

26. Sunetul grecesc χ , care în limba franceză se
transcrie cu *ch*:

chimie = $\chi\eta\mu\epsilon\iota\alpha$, alchimie, chiromantie, chirurgie, orchestre.

iar în limba noastră veche se transcria cu χ (= *h*)
se transcrie românește în neologisme cu *ch*:

chimie, alchimie, chiromanție, chirurg, orchestră.

Excepțiuni:

a) Următoarele neologisme se scriu cu *h*:

arheolog, arhitect, arhivă, arhivar, metempsihoză, psihoză, psi-
holog, psihologie, psihiatru, himeră.

b) Numele Mântuitorului se scrie sau *Hristos* sau *Cris-
tos* nu *Christos*, deci: cristianism, dar nu: hristianism.

[Deciziunea din 1952].

27. Sufixul latin *agium* fr. *age* (ital. *agio*) se scrie
românește după pronunțarea franceză *aj*:

afișaj — affichage
aliaj — alliage
avantaj — avantage, avvantagio
balotaj — ballottage, balottaggio

curaj și curajos, a încuraja	—	courage, coraggio
mesaj	—	message, messaggio
miraj	—	mirage, miraggio
pasaj	—	passage, passaggio
patronaj	—	patronage
peizaj și peizajist	—	paysage, paysagiste
personaj	—	personnage, personaggio
șantaj	—	chantage
triaj	—	triage

Excepțiuni:

Se scriu însă cu sufixul mai apropiat de latinește sau italienește:

naufragiu	lat. naufragium	ital. naufragio	(fr. naufrage)
omagiu		ital. omaggio	(fr. hommage)
sufragiu ¹⁾	lat. suffragium	ital. suffragio	(fr. suffrage)

[Deciziunea din 1932].

Consonanta *h*

28. *H* inițial din cuvintele franțuzești care corespunde (pentru unele) cu spiritul aspru grecesc sau (pentru altele) cu *h* latin și care *nu se citește niciodată*, se înlătură în românește:

hégémonie	—	egemonie	hyperbole	—	iperbolă
hémoptysie	—	emoptizie	hypertrophie	—	ipertrofie
hémorragie	—	emoragie	hypocrite	—	ipocrit
hermétique	—	ermetic	hippodrome	—	ipodrom
hydropisie	—	idropizie	hypoténuse	—	ipotenuză
hiérarchie	—	ierarhie	hypothèse	—	ipoteză
hyéroglyphe	—	ieroglifă	histologie	—	istologie
hygiène	—	igienă	humour, humoristique	—	umor, umoristic

1) Care să nu se confunde cu *sufragiu*, din turcește.

Excepțiune:

Se păstrează totuși *h* în câteva cuvinte din aceeași categorie și anume:

halucina	— halluciner	hibrid	— hybride
hazard	— hasard	horticultură	— horticulture
hexamtru	— héxamètre	hotel	— hôtél
hidrogen	— hydrogène		

[Deciziunea din 1932]

Consonanta „l”

29. Litera *l*, când figurează la finele unui cuvânt ca articol enclitic, deși în vorbirea populară nu se pronunță, are totuși sunet plin în limba literară și trebuie să-l notăm în scris.

Deși „omul” se aude „omu”, vom scrie totdeauna cu *l*.

În poezie se elide uneori, când urmează un cuvânt începător cu *i* și atunci *u*, rămas final devine vocală de sprijin a silabei care se formează prin eliderea lui *i* din cuvântul următor:

Vezi un rege ce mpânzește *globu(l)* (i)n planuri pe un veac.
scris: *globu' n* sau *globu'n*.

Iară *altu(l)* (i)mparte lumea de pe scândura tărăbii
scris: *altu' mparte* sau *altu' mparte*.

30. Câteodată se elide și când urmează un cuvânt începător cu alte vocale și atunci *u*, rămas final, formează diftong cu vocala inițială a cuvântului următor:

Când știi că *visu(l)* acesta cu moarte se sfârșește.
scris: *visu'-acesta*.

Numai *omu(l)* i călător, pe pământ rătăcitor.
scris *omu'-i*

Dar iubesc *talentu(l)* acesta care tu îl prețuești
scris: *talentu'-acesta*

Litera „s“. Literele „s“ și „z“.

31. Litera *s* are un singur sunet indiscutabil, dacă e medială intervocalică, inițială urmată de vocală sau finală precedată de vocală:

casă	seu	ros
lasă	sac	scos.

Tot așa în neologisme:

aterisa, concis, curios, autobus, basin, disertație, disident, franc-mason, furnisor, precis, vitesă, sesiune, asistent.

Asemenea când *s* este precedat de o consonantă:

ensor, censură, conservator, consiliu, consecvent, consider, consistent, consul, controversat, conversez, convulsiv, insist, dispensez, insult, insulă, intensiv, sens, sensibil, transit, tranșacție, impulsiv, persist.

[Deciziunea 1904 și 1932].

32. Când *s* se află urmat de una sau două consonante, pronunțarea șovăe, la unele cuvinte, între *s* și *z*. În următoarele combinațiuni se pronunță sigur *s*, deci se vor scrie:

sc	inițial	și medial:	scot, cresc, scriu,
sf	"	"	sfat, sfoară, răsfir,
sp	"	"	spor, spun, despart,
st	"	"	stat, stau, este, veste.

În alte combinațiuni (*sb, sd, sg, sl, sm, sn, sr, sv*) se pronunță în mod nesigur cu *s* sau *z*.

Pentru scrierea cuvintelor cu asemenea grupe se stabilesc regulile următoare:

a) Dacă grupul este *inițial*, se scrie totdeauna cu *s*:

sbiera, sbor, sdrobi, sdravăn, sgomot, sglobiu, sgoră, slab, slovă, sloată, smeură, smeu, snoavă, snon, svăpăiat.

b) Cuvintele cari încep cu *des* au grupul *s* + consoană scris cu *s*:

desbat, desbin, deschid, desdoesc, desgheț, deslânat, desmierd, desnod, desrădăcinat, desvăt.

Tot asemenea:

desamăgi, desagrega, desavantaj.

c) Cuvintele cari încep cu *răs*, *is*, *bes* au grupul consonantic scris cu *z*:

războiu, răzbun, răzbat, răzgândesc, răzleț, răzmiriță; izbucnesc, izbesc, izdat, izgonesc, izlaz, izmă, iznoavă, izvor; bezmetic, beznă.

Excepțiune:

Se scrie cu *s* în cuvinte în cari pronunțarea nu șovăe:

răsfir, răsfățat, rășfoiesc, isteț.

d) In corpul cuvintelor se scrie cu *z* în grupul *zb*, *zd*, *zg*:

năzbâtie, brazdă, gazdă, guzgan.

e) In cuvintele derivate dintr'un primitiv cu *z* grupul se scrie cu *z*:

groază — groaznic, pază — paznic, obraz — obraznic.

f) Grupul *s* urmat de *nic* se scrie cu *z*:

praznic, năpraznic.

g) In toate celelalte cazuri grupul de care vorbim se scrie cu *s*:

aghiasmă, catapeteasmă, cismă, glesnă, lesne, plăsmui, trăsni.

Asemenea în terminarea *ism* din neologisme:
cosmopolitism, pesimism, latinism, verism, individualism.
[Deciziunea din 1932].

53. Semnul z se întrebuițează pentru sunetul lui special atât la cuvintele vechi românești cât și la neologismele cari se scriu în alte limbi cu *s* intervocalic:
zor, zeu, botez, lucrez, ziuă, vezi, calzi, mucezi, pază, vâzând;
cauză, curiozitate, iluzie, poezie, sinteză, proză; abuz, acuz,
aviz, burghez: caz, confuz.

[Deciziunea din 1904 și 1932].

Excepțiuni:

a) Următoarele cuvinte se scriu cu *s*:

Asia, Cesar.

[Deciziunea din 1932].

b) Cuvântul filozofie se scrie filosofie, și se cere a se pronunța așa.

Explicare. În realitate avem aface cu același cuvânt care a intrat în epoca grecismului pronunțat cu *s* (*filosofos, filosof*, de unde și corupția de etimologie populară *firoscos*), apoi în epoca franțuzismului pronunțat cu *z* (*philosophe, filozof*).

Litera *x*

34. Semnul *x* se întrebuițează pentru a arăta grupul de pronunțare *gz* sau *cs*:

fix, ortodox, prolix, sfinx (plural ficși, ortodocși, prolificși, sfincși);
exemplu, exact, examen, există, exordiu, experiență;
Xantipa, Xerxe, Xenocrat.

Excepțiune:

În cuvinte vechi se scrie cu *cs*:

ticsi, îmbâcsi, carnacsi.

Asemenea în numele poetului Alecsandri, fiindcă așa a obișnuit să și-l scrie.

[Deciziunea 1932].

Consonantele streine

35. Consonantele streine și compuse (*k, ph, qu, th, w, y*) se întrebuințează numai în scrierea numelor proprii, mai ales streine, și în scrierea unor termeni științifici, luați gata din alte limbi. După unele reguli ale Academiei se vede că în unele cazuri se urmărește simplificarea scrierii prin întrebuințarea semnelor alfabetice românești.

Oamenii de specialitate scriu: *craking, quanta, thaliu, phytină, phytopathologie, quarț, warrantă*, etc., dar se observă și la ei tendința de simplificare, suprimând unele particularități ortografice. Scriu: *hidrocarbură*, dar nu *hydrocarbură*, *warrantă*, dar nu *warranta*, etc.

Pentru scrierea curentă, noi suntem obligați să întrebuințăm pe *k* în kilometru, kilogram, din cauză că prescurtările convenționale sunt *km, kgr*, — pe *w* în kilowat, fiindcă prescurtarea convențională e *kw*.

Consonante duble

36. Consonante duble nu se întrebuințează în limba română decât la cuvintele începătoare cu *n* cari primesc prefixul *în*:

nod	—	innodă,	noapte	—	innopta
nou	—	innoi,	not	—	innota.
negru	—	innegri,			

Observare. E greșit să se scrie: *înnainte*, *dinnainte*, *înnălța*, deoarece nu avem aci cazul compunerii cu *în + n*.

[Deciziunea din 1932].

37. Prefixul în (și *in* sau alte prefixe cu *n* în neologisme) pus la cuvintele începătoare cu *b*, *p* schimbă pe *n* în *m*:

îmbina, *îmbuca*, *împărți*, *îmbrăca*, *împiedeca*, *imposibil*, *impur*, *simpatie*, *compoziție*, *combinație*,

În alte cazuri îl păstrează:

înfășa, *încurca*, *îndeplini*, *înfățișa*, *îngreuia*, *înhăma*, *înlătura*, *înmormânta*, *înrăma*, *înstărit*, *întărit*, *întărcat*, *înzorzonat*.

Neologismele compuse cu un prefix terminat în *n* se scriu cu un singur *n* sau *m*, chiar dacă în limba de origine au *nn* sau *mm*:

comemora, *imaculat*, *conafional*, *inovație*.

Unele având combinația *n + f* păstrează grafia din limba de origine, dacă acolo a fost un *ph*:

simfonie (*simphonie*)...

Nu se vor duplica consonantele nici în alte cuvinte luate din limbi streine:

a *sugera* (*suggera*), *hipic* (*hippic*).

[Deciziunea din 1832].

Se va scrie cu doi *cc* când urmează un *e* sau *i*:

accent, *accesorii*, *accelerat*, *bocciu*,

însă:

acord, *acapararat*,

Cuvintele compuse

58. Cuvintele compuse se scriu în trei feluri:

a) unite într'un singur corp de scriere:

cineva, alene, dinadins, despre, încât,

b) despărțite în două corpuri de scriere:

ca și, de când, de loc, de tot,

c) unind prin liniuță diferitele elemente ale compunerii:

de-a-latul, ochiul-boului, Baba-Cloanța, tambur-major.

Academia n'a fixat reguli precise, socotind că uzul *decide* de multe ori în asemenea cazuri; a pus ca principiu că cuvintele compuse se scriu *într'un singur corp*, dar admite că scrierea separată e preferabilă:

a) când cuvinte de prea multe silabe nu pot fi puse la un loc fiindcă li s'ar da un aspect prea rebarbativ,

b) când sensul fiecărui element de compoziție se păstrează relativ destul de bine,

c) când vreuna din forme, chiar dacă nu apare cu întrebunțările ei obișnuite se cade totuși să-și păstreze independența.

[Deciziunea din 1932].

Nu dăm aci lista de cuvinte unite, despărțite și legate cu liniuță, ci le punem în glosarul care urmează după regulile acestea, fiind astfel mai ușor de găsit cuvântul.

39. În construcțiuni în cari se repetă un adverb, numeral ori interjecție, ori se înșiră într'o succesiune care formează o singură expresiune, se pune virgulă:

Erau numai *doi, trei* oameni Bate în ușă: *poc, poc* . .
Am mers-*agale, agale* Au sosit *încet, încet* . .

[Deciziunea din 1932].

40. Participiul verbelor cu negațiune are înaintea particula *ne*. Aceasta se scrie unită cu verbul:

a nu vedea nevăzând
a nu ști neștiind

Dacă însă se intercalează un alt cuvânt, atunci cele trei elemente de compunere se scriu deosebit:

a nu mai vedea ne mai văzând
a nu mai ști ne mai știind

[Deciziunea din 1932].

Scrierea numelor proprii

41. Numele proprii (persoane, continente, țări, orașe, etc.) se scriu totdeauna cu majuscule:

Vasile, America, România, Galați, etc.

Tot asemenea:

a) Numele de popoare:

Român, Francez, Italian, Români, etc.

Cu literă mică se scriu numai când sunt adiective:

scriitori români, teritoriul francez, etc.

b) Numele lunilor:

Ianuarie, Februarie, etc.

c) Numele punctelor cardinale:

Nord, Sud, Est, Răsărit, Apus

Excepțiune:

Numele zilelor săptămânii se scriu cu literă mică:

luni, marți, etc.

[Deciziunea din 1932].

42. Numele proprii românești de persoane se scriu după regulile ortografice obișnuite, afară numai dacă acele persoane și-au fixat ele singure o ortografie specială pentru diferite motive:

Alecsandri, Baritu (citește Bariș), *Ratiu* (citește Raș), *Circ'a* (cit. Târcă), *Hasdeu, Heliade, Negruzzi, Lahovary, Rosetti, Kogălniceanu, Kretzulescu, Kalinderu, Tzoni, Quintescu, Philippide, Theodorian, Yorceanu.*

[Deciziunea din 1932].

43. Numele proprii streine din limbile moderne se scriu cu ortografia limbii respective:

Kant, Wagner, Shakespeare, etc.
Versailles, Schaumburg, etc.

Excepțiune. Numele cari au dobândit din vechime o formă românească specială păstrează această formă, chiar dacă ea deformează și pronunțarea:

Viena (Wien), Londra (London), Belgrad (Beograd).

[Deciziunea din 1932].

44. Numele de persoane, localități etc. din antichitate (latinește sau grecește) se scriu cu ortografia din alte limbi moderne (de regulă din franțuzește) modificată întrucâtva după cerințele gramaticale românești:

Homer (fr. *Homère*, ital. *Omero*), *Herodot* (fr. *Hérodote*, ital. *Erodote*), *Horățiu* (fr. *Horace*), *Cesar, Tucidide* (de și fr. *Thucydide*).

[Deciziunea din 1932].

Accentul

45. Nu se întrebunțează nici un fel de accent în scrierea limbii române, nici la cuvintele omografe, dar nu omofone:

făcea, zicea, umbla, avea, vorbi;
era (verb) și era (substantiv), fugi (indicativ prezent) și fugi (perfect simplu).

Autorii pot, în mod excepțional, să noteze cu un accent unele cuvinte când socotesc că din context nu rezultă înțelesul precis:

cópii și copii, ácele și acéle, módele și modéle, etc.
[Deciziunea din 1932].

Apostroful și trăsura-de-unire

46. În scrierea obișnuită apostroful se întrebunțează pentru a arăta lipsa (eliderea) unei vocale sau, mai rar, a unei consonante:

n'am = nu am pe-de-a 'ntregul = pe de a întregul
m'am dus = mă am dus s'a dus = se a dus.
la 'nceput = la început

În scrierea versurilor se arată prin apostrof eliziunile voite de poet:

Intorcând privirea spre *veacur'le* trecute. (=veacurile)
Turnurile mișcă 'n doliu a lor inimi de aramă. (= în)
O *fecioar'* a cărei suflet era sfânt ca rugăciunca. (= fecioară)
Făr' de patimi trece. (= fără)
Năuntru'l ei pe *stâlpi'i*, păreți, iconostas. (= stâlpii ei)
Vântu'-o foaie mi-ă adus. (= vântul)
Când știi că *visu'*-acesta cu moarte se sfârșește. (= visul)

Oriunde s'ar întrebunța cu alt rost este o greșeală:

Nu:	spune'i	Ci:	spune-i
	'l-am văzut		l-am văzut
	'mi-a dat		mi-a dat.

47. Liniuța sau trăsura-de-unire se întrebuintează:

a) ca să unească un cuvânt *asilab* totdeauna cu altul precedent sau următor:

l-am văzut, văzutu-l-am, văzându-l, nu-și amintește, vază-și fapta, i-am spus, spusu-i-am, spunându-i, spune-mi, ia-ți, dă-i, caută-l

b) ca să unească un cuvânt *aton* cu altul, dacă e așezat în urma lui:

dă-te	față de :	te dă
du-te		te du
văzând-o		o văd
mergere-aș		aș merge
ascultă-mă		mă ascultă
spune-ne		ne spune

c) ca să unească cuvintele compuse (vezi Nr. 38).
[Deciziunea din 1932].

Despărțirea silabelor

48. În scrierea noastră (de mână și la tipar) avem adesea nevoie să rupem un cuvânt, începându-l într'un rând și terminându-l în celălalt. Multe greșeli se comit în această privință, de aceea socotesc că nu va fi de prisos să cercetez și această chestiune.

La cuvintele în cari avem grupe de o consonantă și o vocală, nu e nici o dificultate; despărțim:

fa-ce, zi-ce, u-nu, e-le.

La cuvinte în cari se întâlnesc două sau trei consoanante e mai greu. Cum despărțim, de exemplu, *îmbrățișez, atmosferă, concret, etc.?*

Dăm aci o serie de reguli:

49. În genere când se întâlnesc două consoanante, una trece în silaba întâia, cealaltă în silaba a doua.

Aceasta se aplică fără excepție când prima consonantă este *l, m, n, r*:

- chel-bos, bal-con, căl-dură, sol-fegiu, bul-gur, pal-mac, cal-pac, bal-near, fal-se, al-tar, al-viță, el-zevir.
- cam-bie, calem-cheriu, cam-for, calem-giu, Sem-lin, înlem-nit, im-pun, sim-te, am-von.
- can-cer, con-duc, con-firm, sin-gur, in-halație, in-jecție în-lemnit, în-mărmurit, în-venina, în-roșit, ajun-să, cân-tec, în-vățat, prân-zesc.
- ar-bore, ar-cadă, ar-dere, par-fum, Târ-goviște, per-je, ar-le-chin, car-ne, per-nă, scar-pin, far-să, par-tid, ar-vună, bar-ză.

50. În alte întâlniri de consonante prima fiind *b, c, d, f, g, p, t*, se urmează aceeași procedare, afară de cazul când a doua consonantă este *l* sau *r*:

ab-domen, ob-serv, inspec-tor, sac-nasiu, Cad-mus,
Af-gan, caf-tan, prag-matic, zap-ciu, cap-cană, sot-nie

însă:

a-breviat, a-blațiune, sa-cru, a-clama, co-dru, A-frica, a-flat,
a-grar, pro-gres, cu-prins, cu-plet, cu-treer.

51. Gruparea s + consonantă în cele mai multe cazuri se desparte, trecându-se ambele consonante în o doua silabă:

a-scet, pu-șcă, atmo-sferă, ci-slă, e-ste,
ci-smă, su-spect, de-stul, pa-svant.

52. Când ne aflăm în fața unui cuvânt în care compunerea este evidentă, despărțim silabele după elementele componente:

pas-port, dis-pun, ne-scos, ne-sfârșit, con-duc, in-jecție, im-pun.

53. Când avem un cuvânt cu o grupare de trei consonante, atunci prima trece în silaba dintâiu, iar celelalte în silaba a doua:

im-brac, im-prumut, im-placabil, în-cred, în-drăsneală, con-gres,
in-flamabil, pa-stramă.

G L O S A R

GLOSAR

de cuvinte cari exemplifică regulile ortografiei românești

A

- abia
abuz, a abuza
Academie, Academici
aceea, aceeași, aceia aceiași,
acela, aceluia, aceștia, a-
cesteia, același, aceleași
acoper (cu, ei), acôpere (el)
acuarulă
acurateță
acuși
acuz (a acuza)
acvariu
acvilă
adaog și adaug
adaos și adaus
adecvat
adeseori
afișaj
aghiasma
agreează, agreez (a agreea)
aievea
alaltăieri
alaltăseară
alătura
alcătuesc, alcătuiască, alcă-
tuam
alchimie
alec, articulat: aleea
alene
Alecsandri (poetul)
aliaj
altădată
altcum
alteori
altundeva.
Andrei
antemeridian
anticvar și anticar
aparte
apă-tare
apoi
Aprilie
aranjează, aranjez, aranjam,
(a aranja)
arareori
argint-viu
arheolog, arheologie
arhitect, arhitectură
arhivă, arhivar
ascultai (perfect pers. I sing.)
Asia
asistent, asistență
aș (verb auxiliar)
așa dar

așază (el), așez (a așeza)
ași ! (interjecție)
atâția
aterisa
atotputernic
atolștiutor
atribui (eu)
atuncea
August (luna)

autobus
auzeam
auzii (perfect)
avalanșă
avangardă
avanpost
avantaj
aviz, a aviza

B

Baba-Cloanța
baie
baieră
balotaj
bancher
basin
batjocuri (infinitiv)
bănuielnic (bănuială)
bătaie
bătrânească (bătrânesc)
bătrânește și bătrâneță
berărie
bezmetic
beznă
biată, biet

biciu
birou
bisericii (genitiv articulat)
blândețe și blândeță
blochez, blochează
boier
brazdă
brâu
budoar
buiestru
buratec
burghez,
burtă-verde
buruiană, buruiene

C

caet
caier
calca-valea
camee
careva
casă (în toate înțelesurile)
cască-gură
casci (genitiv articulat)
ca și
cataloghează. (a cataloga)
catapeteasmă
cauză
caz
călcâiu, călcâie
cârnia

ceea ce
ceaiu
ceas
cel dintâi
celălalt
censură
cenușă
Cesar
cetățuie, articulat cetățuia
ceva
chef
cheie
chiag
chiamă
chiar

chimie
 chiromanție
 chirurg
 chiorș
 cimpoi, cimpoier
 cincea (cinci)
 cineva
 ciocoliu, ciocoiesc
 cireașă
 cismă
 cârjă
 câteodată
 câțva
 clai
 Clujean
 coajă
 codri, aticulat: codrii; singu-
 lar: codru, codrul
 comemora
 conațional
 concis
 condeiu, condeie
 confuz, confuziune

consecvent, consecvență
 consistent, consistență
 contribue (contribui)
 convulsiune
 copil, copii, copiii
 cosmopolitism
 crăiasă
 crea (înfinitiv), creează
 cred, să crează
 creier
 Cristos și Hristos
 croiesc, croiască
 cuiu, cui
 culoar
 cumva
 cuprinde
 curaj, curajos
 curcubeu, curcubeu
 curios, curiozitate
 cu toate că
 cutureiera
 cutropi

D

dacoromân
 de abia
 de aceea
 de-a-curmezișul
 de-a-dreptul
 de aiurea
 deajuns
 deal
 de-a-latul
 de altfel
 de altminterlea
 de-a-lungul
 de-a-măruntul
 de-a'ndăratelea
 de-a'ndoascea
 de aproape
 de-a-pururea
 de-a-rândul
 de-a-rostogolul
 de asemenea

deasupra
 de-a-surda
 de atunci
 de-a-valma
 de ce
 de când
 decât
 dedesubt
 de fel
 de geaba
 de grabă
 de îndată ce
 dela
 de loc
 demult
 deoarece
 de obicei
 deobște
 deocamdată
 deodată

de o parte
deopotrivă
de pildă
de prisos
desamăgi
desbina
deschide
desgheța
desghioacă
de sigur
deslega
deslușească (deslușesc)
desmierda, desmiardă
desnaționaliza
despre
desrădăcina
desvâța
deșartă
deși
de tot
de unde
de vreme
de vreme ce

diavol
dibaciu
dipotrivă
dimprejur
dinadins
dinafară
dinainte
din contră
dinlăuntru
din spre
dintâi (adverb)
dintrodată
disertație
disident
dreptcredincios
droaie
duduie
duminecă
dumneata
dumnezeesc
după ce
după cum

E

ecuație
ecvator
ecvestru
egemonie
ei, ele, el
elocvent
emoptizie
emoragie
epic
epocă

epopee
epură
era, erai, eram
ermetic
crou
este, ești
examen
exemplu
există

F

făcui (perfect pers I sing).
Făt-frumos
femeie
fereală, feream (a feri)
fiară
fiecare

fiece
fiecine
fier
fierbinte
fii, articulat fiii (singular fiu)
fiindecă

filosofia
 finețã
 fix, plural: fișii
 fãlfãe
 floarea-soarelui
 fluier
 fluierã-vânt

foaic
 franco-român
 frecvent
 frãu, plural: frãe
 fugeam (a fugi)
 furnisor.

G

gãtealã
 geanã
 geantã
 get-beget
 ghecatã
 ghem
 ghiațã
 gãt
 glesnã
 grãiam, grãiesc

greier
 greșcalã
 grijeam (a griji)
 groaznic
 gunoiu, plural gunoaie
 gureșã
 gurã-cascã
 gutuic
 guzgan.

H

hai !
 halucina
 hazard
 hexametrul
 hibrid
 hidrogen
 himerã

hipism
 hordã
 horticulturã
 hotãrãitor
 hotel
 Hristos și Cristos

I

iapã
 iarãși
 iarnã
 iartã
 iasã (subj.)
 iaz
 idee, articulat: ideea
 idropizie
 icd
 iedcrã

ieftin
 icle
 ienupãr
 iepure
 ierarhie
 ierbos
 ieri
 ierni (iarnã), a ierna
 ieroglifã
 ierta

iesle
ieșeam, ieși
iezer
igienă
iluzie
imaculat
impulsiv
indoeuropean
inova, inovațiune
iperbolă

ipertrofic
ipocrit
ipodrom
ipotenuză
ipoteză
istologie
izbi
izlaz
izvor

I

imbina
îmbătrâncea (a îmbătrâni)
îmbâcsi
îmbrățișam (a îmbrățișa)
împărcelua
împărți
împătri
împiedec
împietri
împotrivi
împrejur
împușcă'n-lună
înadins
înafară
înainte, înaintea
înaintemergător
înapoiez (apoi)
înălța, înalt
încalec
închega, închiagă
încât
în contra
încuraja, încurajază
încunjura
în curând
îndată ce
în deajuns
îndemânatic
în deosebi
în destul
în deșert
îndoiesc, îndoială, îndoiam,
îndoiască, îndoielnic

înfățișă, înfățișează
înfiera
îngheța, înghiață
îngrașă, îngrășă, îngrășat
îngrijească
îngroașă, îngroșa, îngroșă
înăuntru
în loc
înoaic și îmoaic
înmormânta și înmormânta
înmulți și îmulți
înnăbuși
înnegri
înnoda
înnoi
înnopta
înnota
în preajma
însăși
în schimb
însera
însesi
în sfârșit
în spre
însușescă
însuși
întemeiază, întemciez (temciu)
înșir'te-mărgărite
înșiși
întâiu (adj. masculin și fe-
minin), întâi (adverb), în-
tâietate
întocmai

întotdeauna
întru cât
întruna
întunerec

învălmășeală
învéchiască
înoială
în zadar

jalbă
jale

J
jăratie

L
lămâie
lăptărie
lesne
leu-paraleu
liber-schimb
liceu, plural: licee
lichea,

lighian
linguistică și lingvistică
lână
locuesc
lume, articulat genitiv: lumii
lunatic
luni, luna

M
macedoromân
maestate
maghiar
Mai (luna), — mai (adv.), --
 maiu (obiect.)
mai-marele
mai prescu
masaj
masă (în toate înțelesurile)
Matei
măcar că
măiestru
mălăieț
mărturisea (a mărturisi)
măruntaie
măsea
mesaj
meșter-strică
metempsihoză
meu
miazănoapte

miazăzi
miel
miercuri, miercurea
miez
Mihai
Mihai-Viteazul
miniștri, articulat: miniștrii;
 sing. ministru, ministrul
miraj
mândri, articulat: mândrii;
 sing. mândru, mândrul
mâncă
mângâie (a mângâia)
mântuesc
moiu
mormânt
Moș-Ajun
mreajă
muiere
munte-de-pietate

N

naufragiu
 năpastă
 năpraznic
 năzbâtie
 Neamț
 neînsemnat
 neogrec
 nevoie
 nicidecând
 nicidecum
 nicio
 niciodată
 niciunul, niciuna
 nimenea (nimeni)

nobleță
 non-sens
 nopți, genitiv sing. articulat:
 nopții
 nord-duunărean
 Nord-Vest
 noroiu, noroaie
 noștri (în toate împrejurările)
 nuia, nuiele
 numai
 nu mai
 numaidecât
 nu-mă-uita.

O

oacheșă
 oaie
 oarecare
 oarece
 obială, obiele
 obiceiul, obișnui, obișnuit
 oblojeală
 obraznic
 ochiu, ochi; articulat: ochii
 ochinl-boului
 odaie
 odată
 oier
 omagiu
 omori

orășean
 orchestră
 oricare
 orice
 oricând
 oricât
 oricum
 origine
 orișicând
 orișicât
 orișicum
 orișunde
 oriunde
 ortodox, plural: ortodocși

P

pace, pașnic
 paiu, paie
 papă-lapte
 papetărie
 parcă
 pasaj
 pașă
 pașnic
 patronaj
 paznic

păcătuiască (a păcătui)
 păreche *păreche*
 pe când
 pe de-a'ntregul
 peizaj
 pe îndelete
 pe la
 pentru ca
 pentrucă
 pentru ce

perpetuează, perpetuez
persista
personaj
pesimism
peste tot
petec
pe unde
piară, pierce
piardă, pierde
piatră, pietre
piază-rea
pedecă
piele
piept
pierde
pierde-vară
pieri
piersec, piersecă
pietros
pântec și pânțec
pârâie
plăieș
plăsmui
ploaie
Ploiești
poezie
poiană
poleială

politejă
pospăială
postmeridian
postpune
post-restant
post-scriptum
praznic
preaînalt
precis
precum
preîntâmpinat
pretutindena (pretutindeni)
primăvăratie
prim-ministru
primprejur
prim-procuror
prin urmare
procedeu, procedee
proces-verbal
proect
prolix, plural: proliciși
psihiatru
psiholog
psihoză
purece și purece
pusei (perfect pers. I dela
a pune)

R

rareori
rasă (în toate înțelesurile)
rămâiu, rămâie
războiu
răzbuna
răzgândi
răzleț
repaos și repaus

ridiche, ridichea
râie, râios
rând
rău
râu
Român, România, Românic
roșeață

S

sanguin și sangvin
săcuiesc (Săcui)
sălbatic
sămânță, semințe
sbiera

scânteie
schimbarea-la-față
sdrobi
seamănă, seamănă, seamănător
seară

semințe
sens
sensibil
sesiune
sfială
sfinx, plural: sfineși
Sfântul-Gheorghe
sgomot
sguduc
sinteză
smeu, plural smee
smeură
soare-apunc
soare-răsare
soartă
socotcală, socoteam (a socoti)
spoială
spuiu, spuic

stat-major
statue, articulat: statuea
streche
stricteță
Strâmbă-lemne
subîmpărțit
subofițer
subprefect
subsecretar
Sud-Est
sud-dunărean
suc
sufer, el suferc
sufragiu (= vot)
sugera
sunt, suntem, sunteți
svăpăiat

Ș

șa
șadă, șade
șantaj
șapte

șase
Ștefan-cel-Mare
șuier, a șuiera.

T

taiu, taie, a tăia
tambur-major
tămâie, tămâiază, tămâiez
tejghea
terchea-berchea
ticsi
tinichea
tinerețe și tinereță
tiraj
toaletă
tomnatic
totdeauna
totdcodată
totuna

toluși
tractorie
transacție
transit
tranșec
trăiesc, trăiască (traiu)
trăsni
trebuc
treier
treizecia (treizeci)
tristețe și tristeță
troiane (troian)
trotoar

T

țapă

49

U

umor
umoristic
uneori
ureche, urechca, urechiat

uriașă
urit
ușă
ușuratic

V

vai!
val-vârtej
Vaslui
vâpaie
vâratie
veac, veci, vecie, veșnic
veche, vechea, vechiu
veghe, veghia, veghiază
vericare, vericine
verziu, verzuie
viceconsul
viceprezident

vic, genitiv articulat: vici
vieață, viețuitor
vitesă
vânt
voie
voievod
voiu (verb) — voi (pronume)
vorbeam (a vorbi)
vraja
vreodată
vreunul, vrcuna, vreo
vuiet

Z

zănatic

zecca (zece)

CUPRINSUL

	Principiile	5
§ 1	Literele întrebuințate	5
§ 2	Scrierea sunetului „a”	5
§ 3—5	Sunetul „ă”. Sunetele „ă” și „e”	7
§ 7	Vocale plenisone și semisone. Vocală unită	8
§ 8—11	Sunetul „e”. Sunetele „e” și „i”	10
§ 12—16	Diftongii „ea” și „ea”	12
§ 17	„I” final	14
§ 19—21	Sunetele „o” și „u”	15
§ 22	Literele „i” și „ă”	15
§ 25	Consonantele „b, d, m, n, p, r, d, t, ț, v”	16
§ 24—27	Consonantele „c” și „g”	17
§ 28—30	Consonanta „h”	19
§ 31—33	Litera „s”. Literele „s” și „z”	21
§ 34	Litera „x”	25
§ 35	Consonantele străine	24
§ 36—37	Consonante duble	24
§ 38—40	Cuvintele compuse	26
§ 41—44	Scrierea numelor proprii	27
§ 45	Accentul	29
§ 46—47	Apostroful și trăsura de unire	29
§ 48—53	Despărțirea silabelor	30
	Glosar	55

46

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
1987

VERIFICAT
2017

77